

„Este rândul nostru să facem tot ce ne stă în putință pentru a revigora această țară prin știință, educație și cultură”

Interviu cu prof. univ. dr. ing. Adrian Badea, președintele Academiei Oamenilor de Știință din România

Stimate domnule președinte, vă rog să faceți un scurt portret al Academiei Oamenilor de Știință din România de la înființare până în prezent prin reliefarea momentelor esențiale ale devenirii acesteia. Când a apărut, cum s-a dezvoltat, ce s-a întâmplat cu ea în istoria secolului al XX-lea? Cum au decurs lucrurile după 1990?

Academia Oamenilor de Știință din România este continuatorul și unicul legatar al Academiei de Științe din România, înființată la inițiativa a 26 de oameni de știință sub conducerea profesorului Dr. Constantin Angelescu, membru al Academiei Române și o lungă perioadă ministru al Instrucțiunii Publice. Tânăra Românie Mare avea nevoie de aportul științei și tehnicii, dar fondurile necesare pentru constituirea unei baze materiale adecvate (laboratoare, aparatură, biblioteci etc.) erau alocate cu zgârcenie, deoarece, pe de o parte, mijloacele materiale disponibile erau limitate de urmările nefaste ale războiului, iar, pe de altă parte, nu se formase încă o înțelegere a nevoilor specifice științei. Solicitarea acestui grup de inițiativă a fost aprobată de Secția I a Tribunalului Ilfov, prin Sentința nr. 44/29 martie 1935, Academia de Științe din România (ASR) primind la 29 martie 1935 personalitate juridică. Aceasta este data de naștere a Academiei noastre și, anul trecut, la Biblioteca Centrală Universitară Carol I, am sărbătorit 80 de ani de la fondarea acestui lăcaș al științei.

În articolul de fond din Buletinul nr. 1 al ASR, publicat în 1936, se precizează că „rolul Academiei de Științe din România nu este atât de a crea, ci mai mult de a ajuta creațiunea științifică, a o încuraja, a o îndruma și a o coordona. De aceea, existența ei nu exclude, ci dimpotrivă, implică existența asociațiilor pe specialități. Tot așa, coexistența ei cu Academia Română nu constituie nicio piedică pentru vreuna din cele două instituțiuni. Secțiunea științifică a Academiei Române, alcătuită dintr-un număr restrâns de membri, va putea continua și mai departe rolul ei de a coordona activitatea științifică cu aceea care se desfășoară pe terenul literar și istoric, în cadrul general al eforturilor de cultură națională a neamului românesc”. Cu toate acestea, unii membri ai Academiei Române au văzut în ASR un concurent, și nu ceea ce ea și-a propus, un colaborator, un sprijinitor.

Din păcate, în anul 1948 a avut loc „reforma” mișcării academice românești. Toate academiile au fost desființate, înființându-se Academia Republicii Populare Române. Deși a activat o perioadă relativ scurtă, Academia de Științe din România a reușit să strângă în rândurile sale cele mai marcante personalități științifice ale vremii, creatori de școli științifice, dar și oameni care au pus știința în slujba țării. Cei mai mulți dintre aceștia au devenit ulterior membri ai Academiei Române. Acesta cred că este locul și rolul și al actualei Academii a Oamenilor de Știință din România, o anticameră a Academiei Române. Prestigiul de care s-a bucurat această Academie este confirmat și de faptul că printre membrii de onoare ai ASR s-au numărat laureați ai Premiului Nobel: Louis de

Broglie, Jean Perrin (fizicieni francezi), Max Born, Werner-Karl Heisenberg (fizicieni germani), Paul Sabatier (chimist francez), Friedrich Bergius (chimist german), Paul Karrer (chimist elvețian). Pentru cititorii revistei dumneavoastră care doresc informații suplimentare privind activitatea ASR le recomand cartea „Istoria Academiei de Științe din România, vol. 1”, scrisă de profesorii universitari doctori Ioan Scurtu și Corneliu Lungu, apărută la Editura RAO, în anul 2014.

Pornind de la realitatea creată prin integrarea Academiei de Științe din România în Academia Republicii Populare Române și ținând seama că în țările dezvoltate din punct de vedere științific și industrial se consideră ca fiind firesc și normal ca într-un stat să existe mai multe academii sau societăți științifice de consacrare a oamenilor de știință, președintele Academiei Române din acel timp, academicianul Traian Șăvulescu, a organizat la 23 martie 1956 ședința de constituire a Asociației Oamenilor de Știință din România (AOS), ca un gest reparator față de desființarea ASR în 1948.

Asociația Oamenilor de Știință din România a avut ca prim obiectiv al activității (începând din anul 1956) reprezentarea oamenilor de știință, a tuturor cercetătorilor științifici români în organizațiile internaționale neguvernamentale (UNESCO, Mișcarea Pugwash, Federația Mondială a Oamenilor de Știință etc.). Asociația Oamenilor de Știință din România a organizat conferințe, dezbateri, expoziții, vizite de documentare în țară și peste hotare și a participat prin membrii săi colectivi sau individuali la manifestări științifice interne și internaționale.

Zilele aceste se va publica „Istoria Asociației Oamenilor de Știință din România 1956-1996, vol. 2”, în cadrul aceleiași Edituri RAO și cu aceiași autori. În această lucrare cu peste 350 de pagini sunt prezentate multiplele activități ale AOSR în această perioadă, precum și personalitățile științifice din conducerea acestei asociații.

După 1989, Asociația Oamenilor de Știință din România și-a reorganizat profund activitatea, iar după adunarea generală din

octombrie 1990, conducerea AOS a început o migăloasă și constantă muncă de reconstituire, de reasezare pe făgașurile proprii a obiectivelor științifice de interes general care îi stăteau în față.

Adoptarea denumirii de „Academia Oamenilor de Știință din România (AOSR)” a fost aprobată de adunarea generală AOSR din 22-24 mai 1996, care s-a desfășurat sub denumirea de „Congresul I AOSR”, în Palatul Parlamentului, în prezența a numeroși membri ai Academiei Române, a unor membri marcanți ai AOSR și a 40 de oameni de știință de peste hotare. Domnul academician Eugen Simion, vicepreședinte al Academiei Române la acel timp, a participat în calitate de membru al Prezidiului adunării generale. La punerea în dezbatere a schimbării denumirii nu a fost nicio obiecție din partea participanților, iar hotărârea a fost adoptată în unanimitate.

Academia Oamenilor de Știință din România a funcționat ca ONG până la apariția Legii nr. 31/2007, când a devenit **instituție de interes public**. Proiectul de Lege a Academiei Oamenilor de Știință a primit și acordul Biroului Prezidiului Academiei Române și al președintelui Ionel Haiduc, cu mențiunea ca instituția nou-creată să poarte denumirea de „Academia Oamenilor de Știință din România”. El a fost aprobat aproape în unanimitate atât în Camera Deputaților, cât și în Senat. Legea

a fost înaintată spre promulgare Președintelui României, intrând în vigoare din 15 ianuarie 2007.

Ce reprezintă astăzi Academia Oamenilor de Știință din România? Cum definiți misiunea și rolul AOSR în știință, cultura, educația și civilizația românească?

Prin legea de reorganizare și prin Statutul său aprobat prin Hotărâre de Guvern, Academia Oamenilor de Știință din România este for național de consacrare științifică, care reunește personalități reprezentative ale științei. Principalele scopuri ale AOSR sunt promovarea, dezvoltarea, sprijinirea, protejarea științei sub toate formele, acțiunile și metodele directe, indirecte sau adiacente. Dintre obiectivele principale ale AOSR aș menționa doar câteva: promovarea pe plan național a cercetărilor interdisciplinare din științele naturii, ingineriei și aplicative, disciplinele medicale, economice etc.; asigurarea unui cadru adecvat pentru întâlnirea oamenilor de știință din diferite domenii, contribuind astfel, prin informație, la crearea de echipe interdisciplinare pentru rezolvarea unor teme complexe; promovarea științei în rândul tinerilor, susținând participarea acestora la manifestări cu caracter științific în țară și peste hotare; inițierea contactelor internaționale, prin crearea de legături cu organisme academice, de cercetare și învățământ superior din străinătate, cu oameni de știință români din afara țării, precum și străini. Membrii AOSR se implică și în proiectele importante ale țării, atât în cele științifice, cât și în cele legate de strategiile de dezvoltare a diferitelor domenii economice, cât și a unui proiect de țară pentru România.

Cine sunt membrii AOSR? Care sunt criteriile principale pentru primirea lor în Academie?

AOSR reunește personalități științifice reprezentative, cu o înaltă ținută spirituală și morală, care s-au distins prin rezultatele muncii depuse, inclusiv în ceea ce privește dezvoltarea și promovarea prestigiului instituțiilor academice, precum și al altor instituții care, prin activitatea lor, au contribuit la dezvoltarea științei și creației intelectuale.

Prin lege, AOSR are un număr maxim de 150 de membri titulari, 100 de membri corespondenți și 40 de membri de onoare români. Politica de primire a membrilor a trecut prin două etape. La apariția Legii 31/2007, AOSR ca ONG avea aproape 4.500 de membri. Dintre aceștia, o comisie condusă de domnul academician Săndulescu a selectat circa 100 de membri. Ulterior, primirile s-au făcut în funcție de valoarea științifică cuantificată prin publicații (cărți, articole, citări), dar și prin realizările profesionale concrete și prestigiul național și internațional. Pe lângă membrii amintiți ai AOSR, avem și peste 60 de membri asociați, care sunt cercetători de valoare mai tineri și care activează în cadrul secțiilor și comisiilor AOSR, unde își pot dovedi atât valoarea științifică și morală, cât și atașamentul față de Academia noastră. Dintre aceștia selectăm, de regulă, viitorii membri corespondenți. Avem și un număr important de peste 90 de membri de onoare din străinătate, profesori universitari și cercetători cu mare prestigiu.

Din punct de vedere științific, care sunt rezultatele emblematiche pentru AOSR în lumea academică românească și internațională?

Am făcut recent o analiză a vizibilității științifice a membrilor Academiei noastre, cuantificată prin numărul de citări în baza de date internațională Google Academic. Ne-au reieșit peste 360.000 de citări, ceea ce este cu un ordin de mărime mai mult ca cel al unor universități de top din România și cam de același nivel cu vizibilitatea universităților mari europene. Domeniile noastre de expertiză sunt numeroase, deoarece avem 13 secții cu preocupări diferite: matematică, fizică, chimie, biologie, științele pământului, economie, științe tehnice, informatică, medicină, istorie, filozofie, științe militare ș.a.m.d. Aș menționa totuși câteva tematici abordate în secțiile noastre: infrastructurile critice, sursele regenerabile de energie, sistemele inteligente, calitatea produselor alimentare, bio și nanotehnologii, productica, strategii economice pentru domenii importante ale economiei românești, metode pentru o mai bună guvernanta ș.a.m.d.

(continuare în pagina 10)

Interviu realizat de prof. univ. dr. Sorin IVAN

„Este rândul nostru să facem tot ce ne stă în putință pentru a revigora această țară prin știință, educație și cultură”

(urmăre din pagina 9)

Fiecare secție are un plan propriu de cercetare. Deși Academia noastră nu are propriile institute de cercetări, ci numai un Centru de Cercetări Avansate, lucrăm în laboratoarele unor mari universități și institute de cercetare asociate cu noi. Avem un proiect tehnic și un studiu de fezabilitate pentru realizarea unui Institut propriu de Cercetări Interdisciplinare la Otopeni și suntem în faza de definitivare a proiectului și de găsire a finanțării.

Cum vă raportați la Academia Română? Care au fost relațiile dintre AOSR și Academia Română de-a lungul istoriei și cum stau lucrurile în prezent?

În legea noastră de reorganizare este prevăzut clar că „în realizarea atribuțiilor sale, AOSR recunoaște Academia Română ca cel mai înalt for național de consacrare științifică și culturală”. Nici Academia de Științe din România, așa cum am arătat în răspunsul la prima întrebare, nici AOSR nu s-a gândit niciun moment să reprezinte o alternativă sau o concurență pentru Academia Română. Considerăm Academia Română sora noastră mai mare și mai înțeleaptă și dorim să avem cele mai bune relații de colaborare. Sunt convins că așa gândesc și cei mai mulți dintre colegii noștri din Academia Română. De altfel, 16 membri ai Academiei Române sunt și membri ai Academiei noastre. Printre aceștia ne mândrim cu academicianul Ionel Valentin Vlad, președintele Academiei Române, și academicianul Cristian Hera, vicepreședintele Academiei Române, dar și cu mulți alții, două dintre secțiile Academiei noastre fiind conduse de membri ai Academiei Române. După cum bine știți, într-o comunitate atât de diversă și cu personalități atât de puternice cum este Academia Română, consensul este greu de atins.

Încă de la fondarea Academiei de Științe din România, în anul 1935, secretarul general de atunci al Academiei Române sublinia că „prin titulatura adoptată se impunează un drept legal, se uzurpă un patrimoniu moral și se aduc grave și păgubitoare prejudicii instituției noastre”. Deși punctul său de vedere a fost susținut numai de zece academicieni și șase membri corespondenți, s-a depus o întâmpinare la Curtea de Apel, care însă, în decembrie 1936, a respins această intervenție. De fapt, punctele de divergență între cele două academii s-au concentrat în special asupra denumirii Academiei de Științe din România, și nu asupra necesității și rolului său.

În ultima vreme, disensiunile dintre Academia Română și AOSR par să se fi acutizat. Care este fondul disputelor dintre cele două Academii? Cum vedeți soluționarea lor?

Este într-un fel o continuare a ceea ce spuneam și înainte. În urmă cu câteva luni, un grup de deputați și senatori a propus un proiect de modificare a legii noastre de reorganizare, Legea 31/2007. În acest document se propunea, pe lângă numeroase modificări legate de funcționarea administrativă a Academiei noastre, și schimbarea numelui academiei în „Academia de Științe din România”, așa cum se numea Academia ai cărei continuatori și unici legatari suntem prin lege. Reacția Academiei Române a fost imediată, noi la Academie nici nu aflaserăm încă de inițiativa legislativă, dură și, pe alocuri, nedreaptă. Sigur că o continuare a acestei dispute ar fi fost inutilă și păgubitoare pentru mișcarea academică din România. Am solicitat inițiatorilor să retragă inițiativa legislativă, ceea ce au și făcut. După câteva zile de la depunerea ei, am convocat Consiliul Științific al AOSR și am publicat un Comunicat al acestuia în care exprimam încă o dată recunoașterea Academiei

Române ca cel mai înalt for de consacrare științifică din țara noastră și înțelegeam temerea acesteia că ar fi apărut o confuzie între Academia Română și Academia de Științe din România (nu Academia Română de Științe), unele Academii naționale din diverse țări purtând și denumirea „de Științe”. Acest comunicat a fost postat pe pagina web a AOSR câteva luni. Eu sper, și în urma discuției pe care am avut-o cu domnul președinte al Academiei Române, domnul academician Ionel Valentin Vlad, că disputa s-a încheiat. Ar fi mare păcat să nu fie așa, pentru că, repet, pentru a nu exista nicio îndoială, Academia Oamenilor de Știință din România nu poate și nu dorește să fie o „alternativă” a Academiei Române, ci un partener loial al acesteia.

Mișcarea academică din România nu este constituită numai din Academia Română și Academia Oamenilor de Știință din România. Există Academii de ramură: Academia de Științe Medicale din România, Academia de Științe Tehnice din România, Academia de Științe Agricole și Silvicultură ș.a., cu care AOSR are relații de colaborare excelente. Toți președinții acestor academii sunt și membrii noștri, ne leagă relații de deosebit respect, colaborare și prietenie. Pentru a crea un cadru mai organizat colaborării dintre noi, aș propune înființarea unui „Comitet de Coordonare a Mișcării Academice din România”, condus de președintele Academiei Române, din care să facă parte președinții AOSR și ai celorlalte Academii de ramură pe care le-am menționat. Acest Comitet ar putea pune împreună sinergiile acestor academii, pentru rezolvarea unor probleme vitale ale țării noastre, și ar putea să stângă, aș spune „din fașă”, eventualele neînțelegeri care, vreau să mai subliniez cu tărie încă o dată, nu au fost și nu sunt în general instituționale, ci personale. Este, desigur, o propunere pe care, vă mărturisesc sincer, nu am

discutat-o cu celelalte Academii, nici măcar cu Consiliul Științific al AOSR. Ea poate fi perfecționată, schimbată denumirea, stabilită printr-o lege sau printr-un protocol, dar sunt optimist că ea, într-o formă sau alta, va apărea.

România trece încă printr-o perioadă dificilă, printr-o criză complexă, care se manifestă nu numai la nivel economic, politic și în viața de zi cu zi, ci și în plan educațional, moral, spiritual, cultural. Reformele începute, cel puțin în educație, dar și în cultură, s-au soldat cu eșecuri. Există riscul ca aceste tentative de reformă să distrugă și ce a mai rămas bun în educația și cultura românească. În aceste condiții, personalitățile și instituțiile cu prestigiu științific și cultural au tendința de a sta deoparte, de a nu se implica direct, când implicarea lor ar putea fi importantă. Cum stau lucrurile cu AOSR și implicarea ei în astfel de procese, cu miză majoră pentru dezvoltarea societății românești și a României în Uniunea Europeană?

Nu demult am împlinit 70 de ani. Este mult sau puțin este greu de spus. Gândindu-mă însă la numeroși colegi care au depășit 90 de ani, dar au o luciditate și o putere de muncă remarcabile, cred că vârsta nu este lucrul cel mai important. Nu este, automat, nici o virtute, dar nici un handicap. În viața mea, am auzit de multe ori că România este în criză și că nu mai avem nicio ieșire. Cred că fibra acestui popor nu poate dispărea. La momentul necesar, apar și oamenii și personalitățile care să ne scoată din această criză. Cred în viitorul omenirii și al țării mele. Aceasta nu înseamnă că nu îmi dau seama că trebuie să trecem de la vorbe la fapte. Vorbiți despre criza educațională, morală, spirituală și culturală. Aș vrea să le luăm pe rând.

Criza educațională este reală, dar în special la nivelul învățământului preuniversitar și în special rural. Este foarte periculoasă, pentru că, în

istoria noastră, izvorul de mari valori ale țării a fost mediul rural. Aici cred că trebuie să ne concentrăm eforturile. Academia noastră și-a propus un program în această direcție, bazat pe formarea formatorilor și pe învățământul asistat de internet. La nivelul învățământului superior sunt mai optimist. Am vizitat numeroase universități din Europa și pot afirma că nu suntem departe de nivelul lor. Problema aici este că nu toate universitățile se ridică la nivelul cerut astăzi. Aici, pot să vă afirm că „omul sfințește locul”. Universitățile care au avut și au un management eficient au toate șansele să intre în topul universităților europene, celelalte, din păcate, probabil se vor dilua până la dispariție. Același lucru se întâmplă și cu institutele de cercetare. Am coordonat aproape șapte ani un program național de cercetare în domeniul energiei, mediului, resurselor și riscului, MENER. Institutele cu un management bun au performat și au un viitor, pentru celelalte probabil trebuie găsite alte căi, eventual prin includerea în marile universități.

Criza morală și spirituală, chiar și cea culturală țin tot de educație. Nu numai de educația școlară și universitară, dar și de educația informală, începând cu cea familială și religioasă.

Spuneți că oamenii de știință au tendința de a nu se implica direct în viața societății. Marile valori, cu o expertiză reală, nu se duc cu căciula în mână la mai-marii zilei să ceară un post, să-și ofere expertiza. Ei așteaptă să fie chemați de aceștia, iar punctul lor de vedere chiar să fie luat în considerare. În AOSR sunt specialiști cu mare valoare științifică și cu expertiză tehnică, economică, medicală, juridică ș.a.m.d., cea mai mare majoritate fără vreun partizanat politic. Am întocmit o serie de puncte de vedere legate chiar de Proiectul de țară al României în urmă cu mai mult de un an. Recent ne-am exprimat deschiderea, printr-o scrisoare, față de Președinția României de a ne aduce contribuția la aceste documente fundamentale pentru România: Strategia economico-socială și Proiectul de țară. Vom vedea dacă vom fi invitați. Academia noastră este apolitică, este o Academie pentru România în întregul său. Aceasta nu înseamnă că, dacă unele partide politice importante ne vor invita pentru a le sprijini cu expertiza noastră în elaborarea propriilor programe sau strategii de guvernare, fără un partizanat politic, vom sta deoparte.

Cum colaborează AOSR cu mediul universitar, cu instituțiile de învățământ superior și institutele de cercetare științifică?

Cu multe dintre ele, excelent. Numeroase universități de prestigiu și institute de cercetări sunt membri asociați ai Academiei noastre. Organizăm împreună numeroase manifestări științifice, universități de vară, programe de cercetare ș.a. De 48 de ani sunt profesor al Universității POLITEHNICA din București, unde am fost director de departament, decan, prorector și, o scurtă perioadă, rector. Nu pot să nu recunosc că cele mai complexe relații le avem cu această universitate, care a fost, este și sper că va fi alături de noi și la bine, și la rău. Avem însă relații la fel de bune cu Politehnica din Timișoara, Universitatea Tehnică Gheorghe Asachi, din Iași, Universitatea de Medicină din Cluj și din București, Universitatea din Brașov, Universitatea Valahia, din Târgoviște, Universitatea Ovidius, din Constanța, Universitatea Dimitrie Cantemir, Universitatea Titu Maiorescu, Universitatea Șaguna, din Constanța, Universitatea de Vest Vasile Goldiș și multe altele. În strategia noastră este inclusă aprofundarea acestor colaborări, ea reprezentând principala formă de colaborare științifică pentru noi.

Ce întreprinde AOSR pentru a încuraja și susține inteligența și valoarea în rândul elevilor și al studenților, pentru a stimula creativitatea și procesele inovative?

Promovarea științei în rândul tinerilor reprezintă pentru noi o prioritate. Acesta este izvorul de inteligență și creativitate al națiunii noastre.

(continuare în pagina 14)

„Este rândul nostru să facem tot ce ne stă în putință pentru a revigora această țară prin știință, educație și cultură”

(urmăre din pagina 10)

Este unul dintre atuurile noastre în această competiție mondială. Facem încă foarte puțin pentru aceste elite, care, în multe cazuri, sunt racolate de alte țări. Academia noastră are o Comisie de dezvoltare a creativității tinerilor. Dacă participați la întâlniri ale acestei comisii, veți fi uimiți de cât de proaspeți în idei și creativi sunt tinerii noștri.

Din acest an vom relansa concursul de Creativitate pentru elevi și studenți, organizat împreună cu fundația noastră Șcientifică. Vă promit că vom lansa în septembrie prin revista dumneavoastră această competiție, la care premiul I va fi de 5.000 de lei.

Anul trecut am lansat un curs pentru studenți, „Cum se elaborează un proiect european”. L-am organizat la Universitatea Politehnica din București, în colaborare cu Universitatea Titu Maiorescu și s-a bucurat de mare succes. Anul acesta, în octombrie, îl relansăm, de data aceasta desfășurându-se la sediul AOSR. Fiecare cursant va trebui să încheie cursul printr-o propunere concretă de proiect.

Mulți dintre tinerii noștri resping disciplinele științifice din școală, care li se par prea complicate și aride. Dorim să le dovedim că nu este adevărat. Știința, dacă ți se explică de cineva cu har didactic, nu este complicată, ci frumoasă și extrem de utilă pentru oameni și societate. Ne propunem pentru început să realizăm o colaborare cu trei licee, din București, Iași și Timișoara. Pe viitor, în această activitate sunt convins că se vor implica și multe universități.

Care sunt cele mai importante evenimente, manifestări, programe și proiecte pe care le derulează AOSR?

Academia noastră organizează în fiecare an două Sesiuni științifice: una primăvara, iar cealaltă toamna, iar o dată la patru ani, un Congres. În afara acestor manifestări, dacă urmăriți pagina noastră web www.aosr.ro, puteți vedea că, practic, în fiecare săptămână se derulează o manifestare științifică, socială, culturală sub egida AOSR. Sunt dezbateri pe tematici extrem de actuale, cele mai multe cu participare internațională.

În cadrul Academiei Oamenilor de Știință din România se desfășoară „Discursuri de recepție” ale membrilor noștri. Cele mai multe dintre ele sunt momente de excelență științifică, dar și culturală. Îmi amintesc cu mare plăcere de ultimul discurs al marelui cardiolog general prof. dr. Ion Tintoiu, intitulat „Simfonia inimii”. Răspunsul la discurs l-a prezentat domnul prof. dr. Mircea Ifrim. Au fost momente de reală bucurie intelectuală.

Fiecare secție a Academiei noastre are propriul program de cercetare, deși acestea nu sunt finanțate de la bugetul de stat. În luna septembrie, se va afișa planul de cercetare al secțiilor Academiei pentru anul 2017.

Ce ne puteți spune despre relațiile internaționale pe care le dezvoltă AOSR, despre colaborări, parteneriate cu academii și instituții din străinătate?

Academia noastră are aproape 100 de membri de onoare din străinătate. Ei sunt practic „antenele” noastre în țările lor. Cei mai mulți dintre ei au o valoare și vizibilitate științifică excelente. Aș dori să amintesc numai pe câțiva: matematicianul Sorin Solomon (6.500 de citări), fizicianul Boris Alshuler (13.600 de citări), chimistul Liudman Bjorn-Olaf (14.000 de citări), inginerul Gil Michael (20.000 de citări), medicul Adriana Zeeri (1.300 de citări), filozoful David Chalmers (25.000 de citări) și mulți alții.

AOSR are o filială extrem de activă, în special în domeniul socio-cultural, la New York, am încheiat un protocol de colaborare cu Academia Româno-Americană, cu Academia de Științe din Shanghai, cu Academia Națională a Georgiei, cu Academia de Științe a Moldovei ș.a.

Avem relații de colaborare cu Academia de Medicină a Franței și suntem în curs de a dezvolta colaborări cu Academia de Științe a Franței.

Sunteți o personalitate a științei românești, a învățământului superior și a cercetării. Cunoașteți, prin urmare, problemele cu care se confruntă acestea din cauza slabei finanțări. Care este părerea dvs. despre

situația învățământului superior și a cercetării românești de astăzi?

Am mai vorbit anterior de starea învățământului superior și cercetării. Sunt ele subfinanțate? Dacă privim cifrele din țările dezvoltate ale lumii, dar chiar și pe cele din legislația românească, categoric da! Vorbeam înainte despre Proiectul de țară al României. Acesta nu poate porni decât de la educație și cercetare. **O țară care nu investește în aceste domenii este condamnată la subdezvoltare, lipsă de civilizație și transformarea într-o sursă de mână de lucru subcalificată, ieftină și oricând înlocuibilă.** Valoarea adăugată importantă într-o economie este dată de tehnologiile de vârf, care se bazează pe cercetare, domeniu care, după aproape 50 de ani de experiență de lucru cu tinerii, pot aprecia cu suficientă credibilitate că suntem dotați și putem deveni competitivi. Prin tradiția ei, țara noastră nu se poate baza, cred eu, în principal pe disciplina muncii de tip german și lucrul bine făcut prin activități repetitive. Românul este inventiv, dorește activități în care să-și pună în evidență inteligența, spiritul creativ și chiar cel antreprenorial. Aceste lucruri aparțin aș spune „genei” românești, nu pot fi cultivate decât prin educație și cercetare. Mulți „funcționari” din domeniul economic mă întreabă adesea cum cuantificăm eficiența economică a educației și cercetării. Cred că un răspuns simplu, pe măsura întrebării lor, este: „calculați pierderile din ultimii zeci de ani datorate incompetenței”. O universitate bună și un nucleu valoros de cercetare se construiesc în multe zeci, dacă nu sute de ani. Prin subfinanțare, neglijență, indiferență și obtuzitate ele se pot distruge în câțiva ani.

Zilele trecute am fost la Ministerul Finanțelor, pentru a discuta cu conducerea acestuia despre bugetul AOSR. A fost o discuție constructivă, dar nu aș dori să fiu în situația dâșilor. Trebuie să înțelegem restricțiile și presiunile care se fac la întocmirea unui asemenea act esențial pentru o țară. Important este să existe o politică clară a ceea ce dorim să realizăm: supraviețuire, îndatorare, subdezvoltare și sărăcie sau dezvoltare durabilă și prosperitate. Sigur, toți vom dori să alegem ultima cale. Dacă vrem aceasta, primul lucru pe care trebuie să-l facem este să investim în educație și cercetare.

Mulți dintre tinerii care studiază în universități din Europa ori din SUA nu se mai întorc în țară, ci rămân în străinătate să lucreze în cercetarea de vârf, în IT ori în alte domenii. România pierde astfel o resursă foarte importantă: resursa umană. Ce e de făcut?

Soluția este să le oferim acestor tineri locuri de muncă atractive în domeniul lor, plătite corect și să le asigurăm respectul societății pentru munca pe care o fac. Am avut și am și în prezent peste 15 teze de doctorat în co-tutelă, în care doctoranzii își împart activitatea între două universități, una din România și cealaltă din altă țară a Uniunii Europene. Pentru teza pe care o elaborează, după susținerea în fața unei comisii mixte, primesc două diplome de doctor de la cele două universități. Dintre aceștia, peste 80% s-au întors și lucrează în țară, făcând cariere excelente. Multe universități au baze de cercetare performante, vom construi la Măgurele cel mai puternic laser din lume, la Institutul de Cercetări Nucleare de la Mioveni este un proiect de realizare a unui reactor nuclear răcit cu plumb de generația IV, deci premisele unei cercetări performante există, problema esențială este însă subfinanțarea cercetării. În ceea ce-i privește pe IT-iștii care lucrează la elaborarea de soft, aceștia pot lucra bine și din România pentru o firmă cu sediul în altă țară sau pentru o firmă românească ce are legături de cooperare cu alte firme străine. Internetul performant permite acest lucru, se pot organiza și videoconferințe, se poate utiliza skype ș.a. Pentru ei, din ce în ce mai mult, nu va mai fi esențial locul de domiciliu.

În urmă cu doi ani, am vizitat, împreună cu o delegație a AOSR, Academia de Științe din Shanghai, cu care avem un protocol de colaborare. La ei se lansa o campanie amplă de aducere în țară a specialiștilor chinezi care lucrau în laboratoare de cercetare de vârf din Statele Unite. Li s-au creat condiții de cercetare excepționale și li se plătesc salarii care depășesc nivelul celor pe care le aveau. Mulți s-au întors. Sigur, rezultatele nu vor fi imediate, pentru că un laborator de cercetare are nevoie de o perioadă de maturizare, dar sunt convins că în următorii ani vom asista la o explozie a rezultatelor acestor noi laboratoare din China.

Prin Strategia Europa 2020, Uniunea Europeană aspiră să realizeze Europa Cunoașterii. Ce rol atribuieți cunoașterii în procesul de reconstrucție a României?

Uniunea Europeană își propune numeroase strategii mobilizatoare și, desigur, necesare. Din păcate însă, nu todeauna ele sunt acoperite cu liniile de finanțare corespunzătoare. Nu este atât de important anul 2020, 2025 sau 2030, dar este evident că dezvoltarea societății omeniești, răspunsul la numeroasele provocări – demografică, energetică, alimentară, a schimbărilor climatice, a apei, a sănătății ș.a. – nu se poate face decât prin dezvoltarea cunoașterii. Capacitatea omenirii de gândire, de inovare, de a revoluționa unele concepte și tehnologii este

extraordinară și a dovedit-o în toată istoria dezvoltării sale. Problema este de a ști să dozăm și să dirijăm resursele: umane, financiare, materiale. Acesta este apanajul principal al liderilor politici. Avem poate mai mult ca oricând nevoie de lideri înțelepți. Pentru România, necesitatea dezvoltării cunoașterii prin educație și cercetare este și mai importantă, având în vedere că avem de recuperat și decalajele față de celelalte țări ale UE. Sper să avem acei lideri politici carismatici, inteligenți și capabili să strângă în jurul lor cei mai buni specialiști, care să elaboreze strategiile României și Proiectul nostru de țară, având în centru dezvoltarea cunoașterii prin educație și creativitate. Acestea ar contribui și la omogenizarea socială a țării, la creșterea gradului de civilizație și în final a nivelului de viață al populației.

Ați preluat mandatul de președinte al AOSR de la o personalitate de prestigiu a științei românești, dl general (r) prof. univ. dr. Vasile Căndea. Domnia sa a avut și are un merit fundamental în relansarea și afirmarea AOSR în lumea academică românească și internațională. În acest cadru și în această continuitate, care sunt principalele elemente de viziune și de strategie, care sunt proiectele și prioritățile dumneavoastră în calitate de președinte al Academiei Oamenilor de Știință din România?

Când am decis să candidez la președinția AOSR, m-am gândit mult ca nu cumva să dezamăgesc, după ce în fruntea Academiei noastre au fost, în etape diferite, două uriașe personalități, academicianul prof. dr. Constantin Angelescu și generalul (r) prof. dr. Vasile Căndea. Ultimul a fost în fruntea Academiei noastre 22 de ani și este cel care a refondat această Academie. Cel care m-a încurajat, m-a sprijinit și a promis că vom fi alături, dânsul în calitatea de Președinte de Onoare, a fost domnul profesor Vasile Căndea, un Om dedicat celorlalți atât prin profesia sa de medic, cât și prin profilul său moral și prin patriotismul profund. Sigur, mandatul meu, așa cum l-au votat colegii, a fost unul de continuitate, dar și de creștere a prestigiului și vizibilității acestei Academii.

În planul meu managerial, domeniile pe care le-am abordat pot fi sintetizate în schema alăturată.

Fiecare element a fost detaliat și au fost stabilite obiective. Pentru cei care doresc mai multe informații, acest plan managerial este postat pe pagina web www.aosr.ro.

Cred totuși că prioritatea principală ar fi să reușim să mobilizăm toate

forțele pe care le avem

în Academia Oamenilor de Știință, și vă asigur că sunt multe foarte valoroase, pentru a încerca să sprijinim rezolvarea unor probleme importante ale oamenilor și ale societății. Aș dori să ajungem ca fiecare membru al nostru să se gândească la sfârșitul fiecărei luni la ce a făcut pentru Academie. Ar fi extraordinar, iar rezultatele s-ar vedea mai pregnant. Problema vizibilității științifice și a imaginii sunt foarte importante pentru noi și vom acționa în aceste direcții. Dorim, de asemenea, să punem la dispoziția mediului economic și al administrației centrale și locale expertiza vastă pe care o au membrii noștri în diferite domenii. Sperăm ca până în toamnă pe site-ul AOSR să existe deja domeniile noastre de expertiză și personalitățile aferente fiecărui domeniu.

Unul dintre programele noastre de succes a fost „Știința acasă la români”. Îl vom continua și vom căuta, în măsura posibilităților, să acoperim o cât mai mare parte din țară cu manifestări științifice, culturale și comemorative. Pentru anul jubiliar 2018, fiecare secție își va propune un program concret de activități. Unele au început deja. Vă invităm la manifestările noastre viitoare și sperăm că „Tribuna Învățământului” le va prezenta în paginile sale.

Doresc, de asemenea, ca mișcarea academică din România să se coaguleze, să colaboreze mai bine și să-și exprime mai hotărât și concertat opiniile în problemele importante ale țării. Academia noastră este deschisă pentru orice colaborări în care avem expertiză, cu școli, universități, institute de cercetare, agenți economici, primării, agenții naționale, ministere ș.a. Membrii noștri au primit multe de la țară: educație, posibilitatea de a avea cariere profesionale de excepție, recunoaștere academică. Credem că este rândul nostru să facem tot ce ne stă în putință pentru a revigora această țară prin știință, educație și cultură. Cred că aceasta este principala dorință a fiecăruia dintre noi.

